

ali pa ne. Velika industrija vse uniči. Na enketi smo že slišali, da smo že v to odločeni, da propademo. Če vladajo take ideje, potem je pač le naravno, da se zadruga ne brigajo toliko za vzgojo učencev, kakor bi se morale. Ko bi zadruga imele več pravic, bi tudi bolj gledale na vzgojo učencev in jih strožje držale. Če dobimo večje pravice, in bode mojster sam videl, da se ohrani, učenec pa, da postane kdaj samostojen, da bodeta oba imela ideale pred seboj, pa se bode vse naredilo.

20. vprašanje: Katere določbe naj se za odpoved trgovskemu pomočnemu osebju vzamejo v obrtni red. (Član 61. trgovskega zakona.)

K temu vprašanju se nobeden ne oglasi.

21. vprašanje: Kako naj se prenaredi, ali popolni § 151. obrt. reda, da se olajša nakup ali najem obrtnih podjetij ali priprav zlasti naprava malo obrtnih pomočnih strojev in motorjev za skupno porabo.

Izvedenec Rebek: govori slovenski in misli, da je pred vsem država dolžna s podporo omogočiti raznim zadrugam, da dobe motorje, in take pomočne stroje. On misli, ko se osnujejo združne zveze ali samostojne obrtne zbornice, da naj bi vlada podpirala pred vsem te obrtne zbornice ali združne zveze in te naj bi podpirale male obrtnike pri napravi pomočnih strojev. To bi se seveda moralo tako zgoditi, da bi obrtniki mogli po prostoru in času, katerega potrebujejo, uporabljati te pomočne stroje.

Izvedenec Klun: Jaz si vsojam gospodu izvedencu pojasniti, da vprašanje ne gre za to, temveč le za to, ali zadoščajo sedanje določbe, ali jih morda bilo treba popolniti in premeniti tako, da bi se v to smelo porabiti združno premoženje po sklepu z navadno ali dvetretjinsko večino.

Rebek misli, da naj se zakon tako predela, da bode treba dvetretjinske večine za tak sklep.

Predsednikov namestnik: Jedna zadruga v Ljubljani je prosila pri trgovinskem ministerstvu za prepust pomočnih strojev za čevljarski obrt — ne vem ali je to storila čevljarska zadruga, ali kaka zveza zadrug, ali bilo je tako. Trgovsko ministerstvo je bilo tudi pripravljeno ustreči, ali ko so se vršila pogajanja, se je pa prošnja umaknila. Ne vem, ali se je to za zaradi tega zgodilo, ker so mislili, da lahko počakajo, da se osnujejo obrtne zbornice ali je pa morda temu kaj drugega uzrok. To je prvi slučaj, kar se trgovsko ministerstvo s tem peča, da se je vse storilo, da se dobi dovoljenje za stvar, ali ko se je dovolilo, pa pride pismo iz Ljubljane, da ne marajo. Morda ve gospod izvedenec, kaj je temu krivo?

Izvedenec Tuma: Kar se tiče tega slučaja, pripetil se je pri naši zadrugi, namreč pri zadrugi čevljarjev v Ljubljani. Pred nam je bil načelnik neki čevljar, ta se je dal od nekega prepričati, kako dobro bi to bilo za nas. Kakor smo se premislili, bi od tega ne bili imeli nobenega dobička, pač pa škodo. Mi bi strojev ne bili dobili v last, temveč le na posodo in potem bi jih bili morali nepoškodovane vrniti, mislim, da bi se to bilo

zahtevalo v desetih letih. V Ljubljani pa gre čevljarstvo že tako prav slabo. Ko bi si napravili še stroje, ne bi imeli kaj dela. Jeden bi lahko vse naredil, drugi bi pa lahko šli na sprehod. Spoznali smo, da stroji niso za nas, ker že z rokami nimamo kaj delati. Jaz sem bil tedaj načelnik in sem rekel, naprej naj se nam da delo, potem še le stroji. (Dalje sledi.)

Obrtniške raznoterosti.

Zidanje železnic v Ameriki. Nedavno tiskani podatki kažejo nam, da se ravnokar zida ali pa se bode zidalo v 48 državah ameriških 411 železničnih prog, katerim je 25.534 milj: koliko se jih bode letos sezidalo, se ne more natanko določiti, vendar potrjuje vedno boljši kupčijski položaj in majhna cena priprav, da bodo sezidali veliko več železnic letos, nego lani. Nedvomljivo je zanje dosti prostora; sedaj pride na vsacih 10 štirjaških milj le šest milj železnice, dočim pride samo v starejših državah 29 milj na 10 štirjaških milj sveta; vendar je razmerje vedno ugodneje. Med tem raslo je prebivalstvo hitro, zadnjih deset let namnožilo se je za celih 12.000.000; železnica mora vstric hoditi, da odpira novim naseljencem nenaseljenih krajev in da zadošča vedno večjim kupčijskim zahtevam na starih krajih.

Kmetijstvo.

Črtice o kmetijski kemiji.

V o d a.

(Dalje.)

Spregovooiti je nam nekoliko o raznih oblikah vode in kako gorkota vpliva na vodo. Kakor smo že omenili, nahaja se voda v treh oblikah, kakor led, tekočina in plin. Tista stopinja gorkote, ali naši ljudje bi že rekali, mraza, pri kateri voda zmrzuje, zaznamovali so na toplotmerih ali termometrih z 0°. Voda pa vselej še ne zmrzne, ako se tudi ohladi do 0°, temveč je za zmrznjenje potreba tudi, da se voda malo giblje. Voda, ki je popolnoma na miru, ne zmrzne, naj se ohladi še toliko stopinj pod 0°. Če pa tako vodo malo stresemo, ali pa vanjo vržemo kako oglato reč, pa na mah zmrzne. Po zimi večkrat opazujemo, da voda v steklenicah ne zmrzne, ako mirno stoji. Nakrat pa zmrzne, ako jo hočemo iz steklenice uliti ali pa jo kaj stresemo. Sicer se je pa tudi opazovalo, da voda, ki se prav močno giblje, tudi ne zmrzne, naj se tudi ohladi do 0°, ali pa še bolj.

Nekaj posebnega je pa, če opazujemo zmrznjenje preveč ohlajene vode. Kakor hitro se voda jame zmrzovati, se njena toplota poviša na 0°, naj je poprej stala še toliko stopinj pod ničlo in ostane pod ničlo, dokler vsa voda ne zmrzne.

Pa še nekaj drugega se je opazovalo pri ohlajenju vode. Voda se stiska, ako jo ohlajamo, in je torej hladna voda težja od gorke. To stiskanje vode se pa vrši le do 4° gorkote, potem se pa jame zopet raztegovati. Led je vsled tega že lahnejši nego voda in stoji na vodi.

To, da voda ni vedno težja, čim hladnejša je, je velikega pomena. Voda, ki je ohlajena pod 4°, ostane na